

SVERIGES ANGBÅTS FORENING SÅF-bladet

maj

2/25

SVERIGES ÅNGBÅTSFÖRENING

har som ändamål att främja ångbåtsintresset samt medverka till umgänge och träffar för att sprida ångbåtsägandet och dess glädje genom att:

- Upprätthålla en aktuell fartygs- och slupmatrikel.
- Vara behjälplig med teknisk information.
- Samla föreningens medlemmar och båtar till träffar.
- Verka för att ångmaterielen hålls i drift.
- Vara behjälplig med materielanskaffning (Bytesbörs).
- Hålla kontakt med berörda myndigheter och därigenom bevaka SÅF:s intressen.

SVERIGES ÅNGBÅTSFÖRENING

Adress: c/o Anders Svenson

Mårdstigen 3, 544 31 HJO

E-post: kassor@steamboatassociation.se

ordforande@steamboatassociation.se

(Ordföranden)

info@steamboatassociation.se

(Allmän information)

medlem@steamboatassociation.se

(Medlemsregister, hemsida, annonser)

Ta gärna en kontakt med din närmaste styrelsemedlem om du vill ha råd i ångbåtsfrågor eller om du har synpunkter på föreningens arbete eller organisation.

© Sveriges Ångbåtsförening.

Eftertryck tillåtet efter skriftligt tillstånd.

Styrelse 2025

Ordförande **Kjell Nordeman**

RAMNÄS Tel 079-332 68 61

E-post: kjelly.nordeman@gmail.com

Vice ordförade **Anders Lönn**

STOCKHOLM Tel 070-345 17 03

E-post: anderslonn@hotmail.com

Sekreterare **Harald Jochnick**

VÄSTERÅS Tel: 073-355 90 39

E-post: hj@jochricks.com

Kassör **Anders Svenson**

HJO Tel. 070-835 13 12

E-post: kassor@steamboatassociation.se

Ledamot **Per Sjöborg**

SUNDBYBERG Tel 070-598 52 51

E-post: per.sjoberg@gmail.com

Ledamot **Jonas Svantesson**

ALINGSÅS Tel 070-363 38 10

E-post: larsjonas.svantesson@gmail.com

Ledamot **Bert Löfqvist**

NORRTÄLJE Tel 070-591 20 05

E-post: bert@mmlconsulting.se

Suppleant **Per Lindén**

KARLSTAD Tel 070-262 04 87

E-post: peolinden@gmail.com

Suppleant **Boris Wall, HAMMARÖ**

Tel 072-737 58 37, 054-52 13 11

E-post: boris_wall@hotmail.com

Föreningens hemsida: <http://www.steamboatassociation.se>

MEDLEMSAVGIFT FÖR 2025 ÄR: 225:- för enskild medlem,

250:- för familj, 50 :- för ungdom, Utlandsboende 275:-

Swish 123 679 0919 Bankgiro 354-2081

IBAN =SE13 8000 0829 9070 4586 9901. BIC=SWED SESS

Vår betyder sjösättning!

Vår betyder sjösättning!
När det här SÅF-bladet dimper ner i brevlådan har nog vitsipporna nästan blommat över. I gengäld är något ännu finare på gång! Nämligen att efter slitet med att få båten sjöduglig kunna sjösätta och elda upp pannan för en första tur. Då vet man att våren kommit på riktigt. Jag skriver detta under påskhelgen och rent meteorologiskt har väl våren anlänt här i södra Sverige. Föregående helg gjorde jag och hustrun en utflykt till Hjälmare docka utanför Arboga. Överallt i dockan lyste flitens lampa. De båtar som låg i torrdocka är ju lite större än vår genomsnittliga ångslup, så på dem finns det mycket att styra och ställa innan det blir dags att fylla dockan igen och kunna köra ut för turen till hemmahamnen.

Annat som har hänt är att SÅFs traditionsenliga ångmöte i Eskilstuna har hållits i början på april. Denna gång kombinerat med årsmöte. Vi riktar ett stort tack till Ulf Gradén som har varit föreningens sekreterare under mer än åtta år. Undertecknad efterträder. Ny i styrelsen är Bert Löfqvist som presenteras på annat ställe i detta blad.

Föreningen har under ett par år gått med underskott. Ambitionen är att vända underskottet till ett nollresultat. Den största kostnaden är SÅF-bladet. Den avgående styrelsen hade tagit fram ett antal förslag för att sänka kostnaden. Efter en gedigen diskussion rekommenderade årsmötet att SÅF-bladet ska ges ut fyra gånger per år och i pappersformat. Det vill säga ingen ändring mot det som sker idag. Alternativen hade varit att göra färre nummer eller att övergå till att göra ett eller flera utgivningar digitala.

Under två helger i början på mars avhölls båtmässan i Älvsjö utanför Stockholm. SÅF hade som vanligt en fin monter och många besökare. Även om många tittade in hos oss, så verkade mässan ha färre både besökare och utställare. Framtiden får utvisa hur mässan löser detta problem.

Det blir ångbåtsträffar både i Värmland/Norge och vid Sjöhistoriska i Stockholm. Håll utkik efter mer information på hemsidan och i vår grupp på Facebook!

Hoppas vi ses på någon av träffarna!

Harald Jochnick, sekreterare

Båtmässan i Stockholm 2025

TEXT: PER SJÖBORG

Nu väntar vi på sommar och att få komma ut på sjön med ångbåt. Det efter att ha vandrat runt i mässlokaler och beskådat en i mitt tycke krympande utställning. Enligt rapport från mässansvariga kommer man fortsätta att arrangera båtutställningar, kanske i kombination med andra utställare som antik, husbilar mm, för att lyfta mässan till sin gamla nivå.

Vårt bidrag inom avdelningen för Classic-båtarna är fortfarande en höjdpunkt för många besökare. I år visade vi i SÄF-montern den unika ångbåten Evelina, byggd av Eje Engberg från Iggesund.

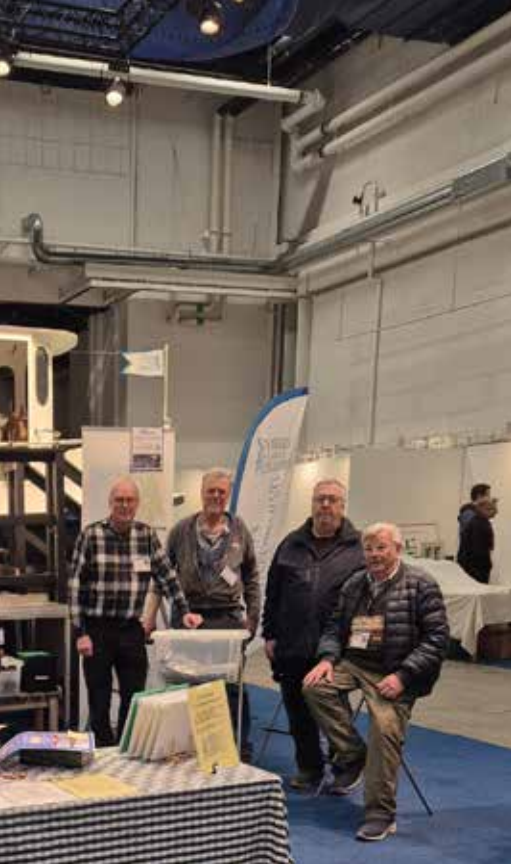
Vi fick visa upp ångbåten med exklusiva Riva-båtar som grannar och var tillsammans med dessa det stora dragplåstret bland andra historiska verksamheter.

Evelinas maskineri är en dubbelverkande trippelångmaskin på 25 hk som Eje konstruerat och byggt helt med egna lösningar.

När maskinen var färdig tyckte Ejes fru att den behövde sättas i en båt. Det resulterade i ett bygge som ska likna en bogserbåt från timmerflottningens tid och som passade för ångmaskinen. Maskinen och en liten ångdriven generator fyller hela båtens salong. Eventuella passagerare får samsas om utrymmet på akterdäck. Båten ser fantastisk ut och tar plats i blickfånget. Med sina påbyggda stabilisatorer (för att klara stabiliteten med den höga tyngdpunkten) får den ett utseende som liknar en känd serietecknad båt.

Tyvärr har Eje lämnat jordelivet och tog med sig ritningar och beräkningar, vilket den

*Gänget som byggde montern:
Maggan, Stefan, Christer, Rolf och Sven.*

Gösta Karlberg inspekterar Evelinas maskin.

Evelina i sjön 1999.

nye ägaren Anders Wågberg från Malma Gård på Värmdö saknar, så vi efterlyser mer information.

Anders har, utöver jobbet som djurfarmare, fullt med ångaktiviteter med Evelina och som ordförande i ångisbrytaren Sankt Erik. Han och hans hustru Maria har lovat försöka komma med till Sjöhistoriska museets slupfestival 30 augusti där besökare kan få se båten i sitt rätta element. Missa inte besöka museet och träffa ångslupar med dess ägare.

Sven Jönssons lilla ångmaskin, som kördes med tryckluft, drog som vanligt stort intresse bland besökarna. Man vill gärna titta närmare på något som rör sig.

För att träffa fler ångnördar och informera om SÅF hade vi i år 25 funktionärer som ställde upp på sin fritid. SÅF tackar för allas medverkan som gjorde deltagandet möjligt. Vi fick under mässan 13 nya medlemmar som vi passar på att hälsa välkomna.

Vår placering var i år på en fri yta utan väggar som kändes trevlig och välkommande. Det blev många spontana diskussioner om vikten av att mötas. Att det inte blev fler nya ångnördar vägs upp av vårt budskap: Vi finns med en organisation som är aktiva med ånga. Vi ställer upp när det gäller att bevara och överföra vår historia till de ännu ovetande men intresserade. Jag tror vi bidrog till en kulturgärning.

Vi i SÅF vill tacka Anders och Maria speciellt för deras medverkan med båten och allt slit innan båten blev i ett fint skick som utställningsobjekt.

Nu börjar planeringen inför 2026 där vi hoppas åter kunna visa upp något annorlunda från ångvärlden. Har ni något önskemål så hör av dig till oss i styrelsen för SÅF. □

SÅF Ångmötet i Eskilstuna den 5 april 2025

AV PER LINDÉN

Så var det dags att samlas till ett SÅF Ångmöte i Eskilstuna. Mötet hölls i Stadsmuséets konferensrum och hade samlat 34 personer. Ordföranden Kjell Nordeman och den ansvarige för programmet Per Sjöborg hälsade välkommen.

Fredrik Blomqvist – Kulturhistoriska värden

Fredrik Blomqvist från SMTM/ Sjöhistoriska museet inledde med att presentera några funderingar kring ämnet ”Fördelar med kulturhistoriska värden”, och då med fokus på de värden som det Flytande kulturarvet ger. Fredrik delade upp sina funderingar i olika grupper:

Uppmärksamhet

En uppeldad ångbåt vars rök stiger ur skorstenen ger en massa uppmärksamhet och får folk att komma ihåg gamla tider och förundras över hur den gamla tekniken fungerade. Inte minst väcker den nyfikenhet att pröva hur det är att åka och köra en ångbåt. Ett exempel på detta är förra sommarens arrangemang av ”Stockholm Steam 2024” som samlade över 7500 besökare som kom och besökte de över 100 år gamla unika fartygen.

En välvårdad kulturmärkt ångbåt är något man är stolt över och det tycker även en del hamnar som ger rabatter på hamnavgiften. Kommer man med en ångbåt i en kanal kan det ge både uppmärksamhet och rabatt på kanalavgiften. Att visa att man aktivt driver underhåll på en K-märkt båt kan uppmuntra till kommunalt stöd för verksamheten.

Kulturhistoriska värden är viktiga för det rörliga kulturarvet och där är den frivilliga K-märkningen viktig, men den ger inget lag-skydd som exempelvis K-märkning av fast-

igheter ger. Kriterier för att få K-märkning hittar man på SMTM webbsida.

Kulturhistoriska värden

Ett fint exempel finns i Hjo som visar upp arrangemanget på den gamla piren med både ångbåt och järnvägsvagnar. Man kan se hur kombinationen tåg och ångbåtstrafik med S/S Trafik kunde förkorta transporter av gods över Vättern.

Teknikhistoriska värden

Vi kan fortfarande se fartyg som Thor byggd av Bergsunds mekaniska verkstad i Stockholm 1887 som fortfarande är i drift.

Samhällshistoriska värden

Här kan nämnas betydelsen av fartyg som deltagit den industriella utvecklingen som S/S Domnarfvet som kom 1863 via järnväg i delar till Stora Kopparbergs Bergslag för montering i Korsnäs. Hon drog pråmar med sågat virke över sjön Runn till 1886 och är fortfarande i kommersiell drift.

Pedagogiska värden

Stockholm Steam som nämnts ovan.

Upplevelsevärden

Bra exempel är Isbrytaren Bore, Ejdern, Polstjärnan eller bara att ta en tur med ångbåt och njuta av stillheten och den lugna gånge

Immateriella värden

Till den här gruppen kan man ta med ”hur man kör en ångbåt”. Den uppför sig lite annorlunda med varierande ångtryck och kan ha sina nycker som inte är så vanligt på en båt med en dieselmotor.

Teknisk kompetens och personhistoriska värden

Här kan man ta med William Lindberg som byggde upp Södra varvet i Stockholm och utvecklade ångmaskinen, liksom Samuel Owen. Viktiga konstruktörer som utvecklade skeppsbyggeriet i Stockholm.

Där ingår också lite speciella båtar som tagits omhand av Sjöhistoriska. En av dem är Ångslup 45, en nitad slup byggd på örlogsvarvet i Karlskrona. Här platsar väl också slupen Gerda som ägs av Stadsmuseet i Eskilstuna.

Ångslupen Bogesund - en presentation av ägaren Ottar Magnus

Bogesund har till viss del presenterats i föregående nummer av SÅF-bladet 1-25 men då var det fokus på den unika pannan Vaporcita med bara en rökgastub. Ottars presentation berättade historien hur han och hustrun stegvis blev intresserade och involverade av ångbåtslivet så till den grad att man köpte en gammal Lidwall och Söner båt byggd 1954. Det med målet att bygga om den till en ångdriven familjebåt som lugnt och behagligt och med komfort ta familjen ut på sjön.

Starten på projektet blev 2016 då skrovet placerades i familjens trädgård. Någon större erfarenhet som skeppsbyggare hade man inte, men det skaffade man sig under arbetets gång. Aktern var ful på båten, så där startade man äventyret med att skrota

och bygga en ny. För det behövde man en hydraulpress till att forma spant och plåtar. Vidare behövdes svetsutrustning så då köpte man det och lärde sig att hantera det.

Överbyggnaden byggdes i trä och plywood som plastades på utsidan. Sven Jönssons ”Stimmaren” blev något av en ledstjärna för planering och byggnation av inredningen i trä. Ångmaskinen, en begagnad engelsk compoundmaskin, hittades och köptes och den befintliga dieselmotorn såldes. Uppriktning av drivlinan med trycklager, propelleraxel med bärlager och en trebladig propeller har krävt en del funderingar, men resultatet har blivit bra.

Ångpannan som nu valdes blev en Vaporcita-panna och där håller man nu på och provar sig fram för att få en bättre effekt. Till sin hjälp har Ottar haft Johan Söderberg. Man tittar på att bygga om eldstaden och på ångbildningen i det rörpaket som sitter i røktuben. (Se SÅF-bladet 1-25 sid 14). Det som styrts valet är att man önskar en panna som är snabb på att generera ånga, så att man kan sticka ut lite snabbt en kväll när vädret är fint. Ett fantastiskt genomfört projekt som sjösattes förra sommaren. Detta samtidigt som familjen växt med barn och med entusiasmen för projektet kvar. Det är bara att gratulera!

Transportstyrelsen svarar på frågor – Fartygsinspektör Gustav Dillner

Här var det meningen att deltagarna skulle sända in frågor till Gustav i förväg och några hade gjort det. Det blev en mycket livlig diskussion och som vanligt så blev det många följdfrågor på de svar som Gustav gav. Det bekymrar många att transportstyrelsens krav på mindre båtar i trafik på mindre sjöar upplevs som övertolkning av regelverket, samt att kostnaderna för besiktningar ökat. En bättre styrning av diskussionerna hade nog gjort att vi fått ut mer av Gustavs

visdom och råd. Vi får försöka återkomma med en summering av frågor och svar på de insända frågorna längre fram. Nu tog tiden fort slut vilket gjorde att Gert Ekströms presentation blev väldigt kort men också av att vi var tvungna att lämna lokalen 16.00.

Färgade slupar i historien

– Gert Ekström

Gert gjorde en väldigt trevlig presentation av de slupar som trafikerade vattnen i och runt Stockholm. Alla finns presenterade i boken "Alla våra ångslupar". Ångsluparna utgjorde en mycket viktig del av transportererna för persontrafik och varor, men även som små bogserbåtar som drog pråmar och segelfartyg. De konkurrerade med rodd- och vevslupar som funnits sedan en lång tid tillbaka innan ångan gjorde sitt inträde. Antalet ångslupar växte snabbt och resulterade i många upplagda slupar på grund av att landtransporterna ökade genom införandet av lastbilar och spårvagnar. Många "pärlor" av sluparna högs upp och därigenom förlorades många kulturellt värdefulla slupar. I början var de flesta sluparna vita, men efterhand så fick de olika färger beroende på ägare eller funktion eller vilken linje som slupen betjänade. Allt detta finns att läsa i den fantastiska boken "Alla våra ångslupar" som finns att köpa genom Gert Ekström. Till boken finns ett sökregister för de som vill dyka djupare ner i ämnet. Tack Gert för presentationen och vi beklagar att det blev så "snött" om tiden.

Middag

Dagen avslutades med middag på Eskilstuna Ölkultur med Lasagne med sallad och bröd för en hygglig penning. Vi hade ett långbord och stämningen var god och alla syntes ha det trevligt. Det finns mycket att diskutera och historier att berätta. Musiken startade sent så vi mer seniora hann äta och prata innan vi bröt upp för en god natts sömn. □

Årsmötet i som hölls i

Tyvärr kunde vi inte vara i samma lokal som ångmötet utan årsmötet hölls i City Hotells konferensrum. Mötet samlade 27 medlemmar inklusive en komplett styrelse. Mötet fanns behörigen utlyst och dagordningen godkändes

Till ordförande för mötet valdes Kjell Nordeman och till sekreterare valdes Ulf Gradén.

Verksamhets- och revionsberättelsen upplästes och godkändes. Föreningen redovisade ett minusresultat för 2024. En balanserad budget för 2025 genomgicks och godkändes. I samband med budget för 2025 presenterade Per Lindén kostnaderna för utgivningen av SÅF-bladet och några förslag till besparingar. Årsmötet uppdrog åt styrelsen att ge ut fyra nummer 2025 för att sedan bevaka kostnader och utgivning 2026.

Årsmötet beviljade styrelsen ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret.

Verksamhetsplan för 2025 presenterades. En viktig punkt är fortsatt arbete gentemot TS med förenklingar av regler, speciellt för mindre fartyg på mindre insjöar.

Mötet godkände en höjning av årsavgiften för 2026.

Eskilstuna 6 april 2025

anslutning till SÅFs ångmöte.

AV PER LINDÉN

Den nya styrelsen: Boris Wall, Kjell Nordeman, Per Sjöborg, Jonas Svantesson, Harald Jochnick, Per Lindén, Anders Svenson och Anders Lönn.

I valet av styrelseledamöter omvaldes Kjell Nordeman som ordförande. Anders Lönn valdes in som ordinarie och Bert Löfqvist i fyllnadsval efter Mikael Eriksson som avgått. Bert presenterar sig på annan plats i detta SÅF-blad.

Den nya styrelsen består av följande personer:

Ordförande	Kjell Nordeman
Vice ordförande	Anders Lönn
Sekreterare	Harald Jochnick
Kassör	Anders Svensson
Ledamot	Per Sjöborg
Ledamot	Jonas Svantesson
Ledamot	Bert Löfqvist
Suppleant	Per Lindén
Suppleant	Boris Wall

Kontaktuppgifter finns som vanligt på sidan 2 i detta nummer.

Vår sekreterare under många år, Ulf Gradén avtackades för sina insatser och förmåga att leverera styrelseprotokoll redan dagen efter mötets avslutande.

STORT TACK!

Efter att ordföranden avslutat årsmötet fanns det två möjligheter att antingen vara med på en guidad visning av Munktellemuséet eller besöka Roland Öhrn och Bengt Axelsson och se slutfasen av nybyggnationen av slupen Puls. □

Hur är det att åka ångbåt i Stockholm?

Ska man tro Robert Broberg så är ”Stan full av vatten, där jag har mina rutter” Och så är det, här kommer några av mina favoritrutter. Tur I Kungsholmen och Långholmen

TEXT OCH FOTO: ANDERS LÖNN

Mot Gamla stan, stadshuset passeras.

Hemmahamn är vid Ulvsunda, däri-
från styr jag mot *Karlbergskanalen*
som börjar ganska smalt och lum-
migt och sedan öppnar upp till en Klara sjö
och man har *Karlbergs Slott* om babord. Här
kan man med fördel ankra och fika då det
är lugnt med vågor. Sedan styr man vida-
re och passerar *Sankt Eriksbron* och vidare
igenom kanalen med *Centralen* på barbords
sida och *Kungsholmen* på styrbord. När man
åker under *Stadshusbron* kommer man ut på
Riddarfjärden som kan vara vågskvalpig då
det bara är kajkanter som vågorna studsar
på. Här ligger SS Mariefred och SS Drott-
ningholm så här får man ha koll på större
fartyg. På Södermälärstrand ligger SS Orion
och Norrmälärstrand SS Björkfjärden (för-
ut SS Saltsjön).

Men när man väl når *Långholmskanalen/*
Pålsundet så blir det lugnt och för träbåtäls-
kare ett paradiset, här ligger det massor av
ompysslade pärlor och ångslupen Siljan.

I ”trekanten” lägger man ankar och grillar
korv i pannan och sen fika. (bilder)

Sedan åker man ut genom kanalen med
Långholmsfängelset på styrbord och *Rei-
mersholme* på babord. Här får man samsas
med kanoter då detta är ett populärt padd-
lingsställe, det går att hyra i så kallade kay-
akomat. Sedan styr jag mot *lilla Essingen*
och *Kungsholmen*, där blir det en kortare
kanalbit och när man kommer fram till
Tranebergsbron så dras det i visslan för där
blir det ett fint eko under brospannet. Sen
åter till bryggan.

*Skepparn Anders Lönn själv.
Här är det lågt under bron.*

Tur 2 Bällstaån

En kortare tur är att styra upp i *Bällstaån* som är en återvändsgränd, och här ligger en ångslup på styrbords sida i kanalen. Längre upp så kommer man fram till ett båtklubbshus. Då är det dags att vända men det är lite trångt så det blir en del manövrar innan man kommer runt, sen är det sbara att glida tillbaka. Här ligger många fritidsbåtar, mest plastmotorbåtar, då *Bällstabron* begränsar höjden.

Tur 3 Årstaviken, Hammarbyslussen, Sickla kanal, Sicklasjön till Järlasjön

Lasse Berghagens melodi ”Genom Mälarens kärlek till havet, en blandning av sött och salt”. Man slussar ut via *Hammarbyslussen* (2026 går det även att slussa vid slussen) från *Årstaviken* till Hammarbyleden sedan mot Hammarby sjö där man styr styrbord in i *Sickla kanal* mot Sickla och Järlasjön via Sicklaslussar som bedrivs på ideell basis. Den är inte alltid bemannad så då får man ringa och beställa slussning,

Här finns det många låga broar så då får man fälla skorstenen. Väl uppe efter slussarna så är det en sträcka med smal och lummig kanal innan man kommer till *Sicklasjön*. Här finns både bäver och badare och i slutet så kommer en låg bro, sen kommer man ut på Järlasjön som är störst. Vid slussningen kan man få ett sjökort så man inte åker på något grund. Det går att lägga till vid piren med en fyr på och går man upp bland husen så kan man äta på restaurang på Uppfinnargränd.

Skorstensfällning.

Sicklasjön.

Sankt Erik.

Maten är klar!

En annan tur är att man fortsätter ut ur Hammarbykanalen och vidare inåt Gamla Stan om man vill åka runt Skeppsholmen eller styra förbi Gröna Lund och mot Strandvägen. Man passerar då Isbrytaren Sankt Erik som ligger på piren vid Vasamuseet, sedan åker man under den fina Djurgårdsbron och på styrbords sida ser man Nordiska Museet och då är man i Djurgårdsbrunnsviken. Vidare passerar man både Sjöhistoriska och Tekniska museet och några museer till. Sedan smalnar det av och man åker under den nya bron som heter Folke Bernadottes bro. Det smalnar av ytterligare och man kommer fram till Djurgårdsbrunnsviken och kanalen ändrar form med stenlagda kanter, här glider man sakta fram, man kan möta sightseeing-båt och då blir det trångt.

När man passerar Lilla Sjötullsbron, den sista bron i kanalen så ser man Fjäderholmarna som man kan lägga till vid och äta på något av matställena. Hemvägen kan man välja på kanalen igen eller åka via Blockhusudden vidare mot Hammarbykanalen. Då ser man Beckholmen, där ligger Djurgården 3, Tärnan och Mariefred (vinterhamn).

MAT OMBORD

Tänkte att man kan ta tips från andra här. Detta är mitt startbidrag.

Den ädla konsten att grilla i ångpannan. Det är alltid en höjdpunkt att kunna bjuda på varm korv, alltid uppskattat. "På sjön smakar korv slottsstek" sägs det.

Jag har gjort en grillkorg av rundjárn och rostfritt insektsnät som går att hänga in i fyrluckan men det är så varmt att man måste skaka hela tiden så att man inte bränner det man grillar. Man kan även rosta både bröd och nötter. Smaklig måltid!

Att koka vatten till kaffet kan man göra i en så kallad "ångkokare" och även koka potatis att ha till sillen. Kyld dryck kan man ju ha i sjön eller i kylväska.

Har ni tips om "Mat ombord" så sänd dem till undertecknad så publicerar vi tipsen i nästa nummer av SÅF-bladet. □

Mats Lind i Lässerud med ett ångmaskinsprojekt

TEXT: PER LINDÉN

Mats driver sitt ångmaskinsprojekt under parollen: En ångmaskin till oss vanliga som vill köra på sjövattnen och björkved (skattefritt). Målet: en ångmaskin till folket som kan bli en föreningsmaskin.

Det är väl många som blivit kontaktade av Mats med frågor om ångmaskiner. Så även jag. Då kom vi överens att jag skulle komma upp till Lässerud i västra Värmland, där Mats med frun Tone driver en gård med lite kor, höns och skog, och hälsa på och se hur det går med hans ångmaskinsprojekt.

Nu i mars blev det av och vi bestämde att ses på den nyrenoverade bygdegården dit Mats hade tagit fram en del gjutgods.

Intresset för ångmaskiner har Mats haft länge och han är full av idéer. En riktig "uppfinnarjocke"-typ, nu med sikte att utveckla en billig liten ångmaskin. Han var tidigt i kontakt med Bernt Breiding och ser nu på möjlighet att få fram en 1-cylin-

Mats jobbar på att ta fram en egen ångmaskin. Han har låtit gjuta upp delar till en maskin.

Breiding B2 maskinen är en förebild.

Mats Lind.

drig maskin baserad på Bredings B2 maskin som är väl känd. Mats har även varit i kontakt med Ingemar Kvarnsjö och köpt gjutmodeller och låtit gjuta upp delar till en maskin.

Maskinen han siktar på med de inköpta delarna är en maskin med cylinder diam. 65 -92 mm, slaglängd 114 mm. Alternativt 1 cylinder diam. 92 mm och 114 mm slaglängd.

Det han söker är en samarbetspartner som han kan dela idéer med och komma vidare med bearbetningen av delarna.

Redan för många år sedan skaffade han en ångmaskin med panna som sattes på en kärra och drev en generator att ha när strömmen fallerade. Han har fortfarande ett 12 voltssystem i huset men nu kommer strömmen från solpaneler och en mängd batterier istället för en ångmaskindriven generator. □

TILL MINNE AV MALTE ERIKSSON

Malte Eriksson i Hallstahammar är en till av alla de ångkunniga som nu har lämnat oss. Han avled 15 januari. Malte var en av de drivande för att rusta upp Rex, som har trafikerat Strömsholms kanal. Han var även mycket involverad i återställandet av isbrytaren Bore, vilket uppskattades av ägaren Knuth Borg. Känns lite märkligt att Knuth och Malte gick ur tiden med så kort mellanrum. Malte tjänstgjorde som maskinist på både Rex och Bore.

Malte var även historiskt intresserad och skrev en bok om Thorskogs mekaniska verkstad, där Rex byggdes.

På en av våra resor med Stimmaren fick vi problem med ett ångrör på väg ner från Smedjebacken. Vi lyckades att ta oss till Hallstahammar, rejält försenade till slussningarna. I Hallsta fick vi med hjälp av Malte kontakt med en firma som kunde göra en tillfällig lagning av problemet. Sen kunde vi fortsätta hem, fast utan att kunna använda visslorna.

Malte var en flitigt förekommande besökare på ångevenemang.

Vi bevarar alla ljusa minnen vi har av Malte.

*För Sveriges Ångbåtsförening
Sven o Maggan Jönsson*

SÅF Gränslöst sommarmöte i Töcksfors, 4-6 juli 2025

Turistgården i Töcksfors, västra Värmland, är mötespunkten. Turistgården ligger centralt i Töcksfors invid E18. Där finns vandrarhem, stugor, hotellrum och möjlighet att ställa husbil. Kostnaden för uppställning av husbil är 250 kr. För er som hyr rum, stuga eller ställplats på Turistgården kan man boka med eller utan frukost. Frukost kostar 120 kr. Bokningen görs direkt till Turistgården tel 0573-210 40, eller via hemsidan: <https://turistgarden.com/>

Program:

Fredag 4 juli

14:00 Slupträff med SÅF

Vi samlas till en träff med flera slupar, utbyter erfarenheter och tar kortare turer på sjön Töck och in mot centrala Töcksfors. På fredag kväll erbjuder vi lite grillat i all enkelhet vid bryggan.

Lördag 5 juli

Frukost på Turistgården för er som bokat det
10:00 Samling på Turistgården för en genomgång av programmet. Kaffe.

11:30 Avfärd mot Örje, samåkning i bilar.

12:00 Vi anländer till Örje och bekantar oss med hamnområdet. Här finns ångslupen Hans, D/S Engebret Soot och det större fartyget Turisten, dessutom kanske några mindre ångbåtar.

12:30 Bokad tur med D/S Engebret Soot. Vi gör en tvåtimmars tur, ombord äter vi en traditionell norsk måltid, "spekemat", ägggröra, korv och lufttorkad skinka, D/S Engebret Soot tar max 30 passagerare.

<https://www.dampbåt.no/>

15:00 Fri tid i Örje. Vi kan vandra i det gamla slussområdet, Norges första slussanläggning, som byggdes i mitten av 1800-talet och nästan inte förändrats sedan dess. Besöka Haldenvassdragets Kanalmuseum och kika runt i Ångverkstaden. Vi får också information om Stiftelsen Engebret Soot's arbete och Haldenvassdraget.

19:00 Enklare kvällsmat på Turistgården, vatten och måltidsdryck. Önskas öl eller vin kan var och en ta med efter eget önskemål eller köpa på plats till självkostnadspris. Under kvällen information från SÅF, lite om Årjängs kommun och betydelsen av närheten till Norge, näringsliv och kanske något om solenergi. En liten "Goodibag" utlovas. Efter middagen lite eftersnack.

Anmälan till SÅF Gränslöst sommar- möte i västra Värmland 4 - 6 juli 2025

Sista anmälningsdag: 1 juni. Pris 950 kr

I priset ingår samtliga programpunkter.
Boende ingår inte i priset.

För medföljande make/maka/barn som inte deltar på båtturen med Engebret Soot gäller följande: Man kan hyra boende och delta vid alla övriga programpunkter.

Som medföljande betalar man då bara för boendet. Önskar man som medföljande äta kvällsmat på lördag tillkommer en kostnad av 125 kr.

Anmälan görs med inbetalning av 950 kr via swish tel 070-625 08 55 Peter Lustig. Ange namn. Återbetalning 100% vid sjukdom fram till 7 dagar före evenemanget.

Skicka dessutom en mail till:
info@hamfri.se för löpande information.

Varmt välkommen till en intressant gränsoverskridande ångbåtsträff.

Ångbåtssällskapet Nordmarken Ekonomisk Förening

Kontaktinformation:

Peter Lustig: tel: 070-625 08 55. Mail: peter.lustig@hamfri.se

Conny Gunnarsson: tel 070-520 68 26. Mail:conny.gunnarsson.strom@gmail.com

Kontaktperson, slupträff med SÅF:

Jonas Svantesson: tel: 070-363 38 10. Mail: larsjonas.svantesson@gmail.com

Information finns även på SÅFs hemsida, under Evenemang. □

Söndag 6 juli

Frukost på Turistgården för er som bokat det. Avslut och summering.

10.00 Slupträff med SÅF. Möjlighet till kortare turer på sjön Töck.

Nyttiga länkar:

<https://www.arjang.se/>

<https://dalslandnordmarken.se/sv/DANO>

<https://töcksforshandelspark.com/oppetti-der/> Gångavstånd från Turistgården

<https://töcksforsshopping.se/Töcksfors-Shoppingcenter>

<https://www.visitoestfold.com/indre-ostfold/aktiviteter-og-attraksjoner/om-indre-ostfold/byer-og-tettsteder/orje>

<https://www.glaskogen.se>

Foto: Sven Jönsson.

Kulturbåtsträff på Strömsholms kanal i Ramnäs hamn den 26-27 juli

Kulturbåtsträff på Strömsholms kanal i Ramnäs hamn den 26-27 juli. Med ångslupar, varpbåtar, stationära motorer, veteranbilar, hantverk mm. Guidning i gamla smedjorna i Ramnäs. Servering fika och korv. Lörd kl 10-16, Sönd 10-14. Servering av lagad mat finns alldeles i närheten.

Gratis slussning med deltagande båtar på ordinarie slusstider. Gemensam samling med deltagare för grillning lördag kväll. Det står en del på SÅF:s hemsida. Även om ni inte kommer med båt så kom och se på veteranbåtar och kanalens omgivning och slussningarna. Det är ett par dagars slussning från Borgåsund. Anmäl och fråga till 070-6869181 eller angfartygsteknik@gmail.com. Kolla om kanalen och slussning info@stromsholmskanal.se

Det finns övernattningsställe i Naddens hotell i Ramnäs 0220-13373 eller Brukshotellet i Hallstahammar.

Evenemanget är en del av Strömsholms kanals 230 årsfirande 2025.

- Plats Ramnäs hamn 26/7 kl 10:00 till 16:00 och 27/7 kl 10:00 till 14:00
- Info kontakta Micke på angfartygsteknik@gmail.com eller 070 686 9181

Varmt välkomna till en helg i teknikhistoriskt tecken!

Ett trivsamt sätt att ta sig till Ramnäs är att åka kanalen. Det tar några dagar men är mycket trevligt!

Ånga på Sjöhistoriska 30 aug

TEXT: SVEN JÖNSSON

INBJUDAN TILL EVENEMANG
FÖR ÅNGSLUPAR I STOCKHOLM.

Lördagen den 30 augusti är det Ångslupsfestival för familjer med intresse för mindre ångbåtar på Djurgårdsbrunnsviken vid Sjöhistoriska museet.

Tidigare brukade de flesta ångslupsägare varje år träffas någonstans i Mälarens omgivning. Nu blir det ett tillfälle för alla som kan ta sig till viken utanför Sjöhistoriska museet att medverka i en ångbåtsträff.

Vi får hjälp av Sjöhistoriska, som är huvudansvarig och anordnar denna träff, med bryggplatser, plats att ställa ut ångmaskiner, tälttak om det blir regn, uppställning av toaletter och mycket annat. Det blir även en del musikuppträdande och föredragande med båtpresentationer.

Det är meningen att båtarna ligger vid bryggorna på lördagen mellan 11 och 16 så att allmänheten kan se båtarna. Några kan göra kortare turer i viken. Någon kommer att berätta om de olika deltagande båtarna. Vi ångbåtsentusiaster får tillfälle att träffas.

Deltagande båtar kan ansluta under fredagen och åka hemåt på söndagen. Vid restaurang Källhagen i närheten av bryggorna finns

möjlighet att sjösätta båtar från båtsläpvagn (Nära platsen där den flytande bussen sjösättes).

SÅF planerar en samling för medlemmar på lördag kväll för medverkande i Sjöhistoriskas restaurang eller utomhus vid bra väder. Där serveras mat och dryck till självkostnadspris. Nu behöver vi få bekräftat vilka som planerar att delta så att vi och Sjöhistoriska kan planera och sprida information bl a. på deras webb. Vi hoppas att alla slupar i Stockholms omgivning kommer med och har mejlat bland annat till Bogesund, Stimmaren, Barcarolle, Evelina, Fredrika, Slup45, Emilia, Hjerter Kung (El), Lady Angela, Smulan och hoppas att flera andra som vi inte träffat på ett tag har möjlighet att komma.

Anmälan om ert deltagande med båt görs till **anmalan@steamboatassociation.se** eller kontakta Anders Lönn eller Per Sjöborg (Sven finns alltid i bakgrunden).

Tala även om ifall ni inte kan komma med så vi kan planera verksamheten.

Hjälp oss att sprida infon så att vi får dit så många slupar som möjligt. □

Ny i styrelsen

Bert Löfqvist

Mitt namn är Bert Löfqvist. Jag ber att få tacka för förtroendet att ingå i styrelsen för Sveriges Ångbåtsförening.

Jag är född och uppväxt i Sundsvall men bor sedan många år i Norrtälje där jag tidigare ägt och drivit företaget KMW Energi AB som tillverkade bibränsleanläggningar för kommuner och sågverksindustrin. Under fem, sex månader utslaget över året bor vi på Alnö utanför Sundsvall.

Idag arbetar jag i huvudsak med styrelseuppdrag. Det uppdrag som är mest närliggande till SÅF är Medelpads Sjöhistoriska Förening, MSF där jag är ordförande. Föreningen äger den k-märkta ångbogserbåten s/s Primus. I Sundsvall är jag också styrelseledamot i Flottans Män.

UPPLEVELSER FÖR HELA FAMILJEN!

Vägar till nya resmål, vardag som helg. Möt engagerade entusiaster på landets arbetslivsmuseer och ta del av berättelser från förr. Hitta till spännande platser och roliga upplevelser i hela Sverige! Ångbåtar i Sverige finns enbart digitalt, och Museiguiden finns även som app.

Besök hemsidan för
Sveriges Ångbåtsförening

Besök hemsidan
för Museiguide

Besök hemsidan
för Tågsommar

Beställ kostnadsfritt
på tbshopen.se

s/s Primus fyller 150 år i år

Det firar vi lörd–sönd 28-29 juni kl 10-14. Firandet äger rum vid Primus kaj i Karlsvik, Alnö.

Program:

- Visning av båten vid kaj samt visning av 8-kantingen, Sjöfartsverkets f.d. kontrollstation för kontroll av kompasser, mm.
- Båtens historia berättas av Tore Olsson, redaktör för tidningen Lubrikatorn och mångårig medlem i Medelpads Sjöhistoiska Förening.
- Presentation av kommande teaterprojekt ”Primus på rätt kurs” av Peder Forsberg, regissör, författare och dramatiker, en riktig teatereldsjäl i Sundsvall.

Välkommen!

sfritt
se

Prylmarknad Säljes

Ångbogserslupen HARGE

K-märkt ångbogserslup

Ångbogserslupen Harge byggd 1907 på C J Wennbergs Mekaniska Verkstad i Karlstad.

Längd 15,9 m, Bredd 3,3 m, Djupgående 1,2 m Vikt 20 ton. Original Wennbergsbyggd compound ångmaskin med stålkondensor 2 cyl ca. 50 i/kr. Fart ca. 7 knop. Returtubpanna, samtliga tuber, stagtuber samt stagjärn nya 2010.

I förliga skansen finns 2 kojor eller bänkar med bord. Vedspis/kamin.

I akterskansen finns 2 kojplatser.

Båten står på land i Karlstad.

Båten är körklar och säljes endast till köpare som vill försätta att bevara båten för framtiden.

Läs mer om båtens historia på www.tugboatlars.se

Dennis Kingsvik

dennis.kingsvik@bahnhof.se

Prylmarknad Säljes

SÅF:s WEBBSHOP – kläder

Beställs på netshirt nätsajt.

SÅF Webshop
www.netshirt.se/foreningsklader/saf

Genom ett samarbete med Netshirt går det nu att beställa kläder med SÅF-loggan på nätet.

På baksidan på alla står det **ÅK ÅNGBÅT**. Nedan ser du några produkter. De flesta finns i marinblå och svart. Via den här länken hittar du det som finns att handla www.netshirt.se/foreningsklader/saf

Hört en som beställt en Dam hoodjacka storlek L, den var för liten och måste skickas tillbaka för byte till en XL.

Frakten tillbaka (150:-) måste man som köpare betala.

Vilka produkter som finns kan variera över tid, hör av dig om du tycker att något saknas. Är det något som inte efterfrågas tar vi förmodligen bort det.

Flenmarkmaskiner

Maskiner byggda av Hilding Flenmark finns nu till salu. Finns i Stockholmsområdet

Kontakta Jonny Flenmark för mer info
jonnyflenmark@gmail.com

Aktiviteter

Juni

- 6-8 Veteranbåtsfestival i Vasahamnen med Veteranbåtsföreningen och andra gäster.
- 7 Ångans Dag i Mariefred. Ångfartyg, ånglok, veteranfordon mm.
- 11 Skärgårdsbåtens Dag, Traditionell båtparad Stockholm-Vaxholm. Avgång från Stockholm kl 18 till Vaxholm
- Se mer www.skargardstrafikanten.se
- 20-22 Risör Classic båtar.
- 28-29 Primus 150 år, se sid. 21

Juli

- 4-6 Gränslöst i Västra Värmland med ångbåts-sommarmöte i Töcksfors och Örje. Se sid 16.
- 4-7 Träbåtsfestival i Skärhamn
- 5-10 Båtfestival i Vadstena Klassiska båtar.
Se vadstenabatklubb.nu
- 9-13 Pricess Svanevit går Göta kanals västsida
- 10 I Kristinehamn kl 11-14 visas flytande kulturarv i samband med stadens Skärgårdsvecka.
- 11-12 I Karlstad/ Skoghall flottningsbåtsträff på Klarälven i staden med slussning i Pråmkanalen.
- 25-26 Klassikerfestival i Valdemarsvik med veteransbåtar, -bilar mm.
- 26-27 Kulturbåtsträff på Strömsholms kanal i Ramnäs hamn. Se sid. 18
- 31-3/8 Stavanger Fjordsteam. Stor festival
Med rullande och flytande veteraner

Augusti

- 2 Lidwallsbåtens Dag i Leksand
- 14-17 Hamndagar i Haugesund, Norge.
- 22-24 Malmö hamn firar 250 år. Om möjligt kan det bli någon tur med isbrytaren Bore. I vart fall visas den.
- 23 Firar NBS (Näsbyviken) 90 år. Jag kommer dit med Stimmaren.
- 24 Sickla kanal årliga båtträff. Gratis slussning. Passagerarbåt efterlyses!
- 30 Ångslupsmöte vid Sjöhistoriska museet vid utlagda bryggor.

SÅF-bladet

Redaktion: Per Lindén 070-262 04 87

E-post: peolinden@gmail.com

Grafisk form:

Bertil Persson 0703-06 17 02

E-post: bertil.persson4@gmail.com

Se oss på facebook

**Manusstopp 20 augusti
för material till nr 3/2025**

som utkommer ca 20 september.

Omslag: Ångaren SVALAN II.

Foto: Sven Jönsson.

Baksida: Interiör i slupen Puls.

Foto: Harald Jochnick.

Tryck: Norra Skåne Offset, Klippan

Känner du någon ångintresserad

som inte är medlem? Passa på att ge bort ett medlemskap! Vill du inte kosta på detta kan du anmäla kontaktuppgifter för vederbörande så skickar vi anmälningsinformation och någon tidning.

B

Returadress:
Sveriges Ångbåts Förening
c/o Jönsson
Gröndalskullen 8
184 63 ÅKERSBERGA

